

THÔNG TIN KHOA HỌC

**THÊM MỘT LUẬN ÁN TIẾN SĨ TRIẾT
HỌC CHUYÊN NGÀNH TÔN GIÁO
HỌC ĐƯỢC BẢO VỆ**

Ngày 24 tháng 6 năm 2009, cơ sở đào tạo Viện Nghiên cứu Tôn giáo, thuộc Viện Khoa học Xã hội Việt Nam, đã tổ chức lễ bảo vệ luận án tiến sĩ cấp Nhà nước cho nghiên cứu sinh Nguyễn Phú Lợi với đề tài: *Tổ chức xứ, họ đạo Công giáo ở đồng bằng Bắc Bộ đến trước Cách mạng tháng Tám 1945*, do PGS. TS Nguyễn Hồng Dương, Viện trưởng Viện Nghiên cứu Tôn giáo, thuộc Viện Khoa học Xã hội Việt Nam làm hướng dẫn 1; PGS. TS Nguyễn Đức Lữ, nguyên Viện trưởng Viện Nghiên cứu Tôn giáo và Tín ngưỡng, Học viện Chính trị-Hành chính Quốc gia Hồ Chí Minh, làm hướng dẫn 2.

Hội đồng chấm luận án tiến sĩ cấp Nhà nước do GS. TS Đỗ Quang Hưng, nguyên Viện trưởng Viện Nghiên cứu Tôn giáo, thuộc Viện Khoa học Xã hội Việt Nam, làm chủ tịch; GS. TS Trịnh Quốc Tuấn, nguyên Viện trưởng Viện Chủ nghĩa Xã hội Khoa học, Học viện Chính trị-Hành chính Quốc gia Hồ Chí Minh, làm Phản biện 1; PGS. TS Đỗ Thị Hòa Hới, Khoa Triết học, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, thuộc Đại học Quốc gia Hà Nội, làm Phản biện 2; PGS. TS Nguyễn Cảnh Minh, khoa Lịch sử trường Đại học Sư Phạm Hà Nội, làm phản biện 3. Tham dự buổi bảo vệ còn có PGS. TS Ngô Hữu Thảo, Phó Viện trưởng, đại diện Viện Chủ nghĩa Xã hội Khoa học, thuộc Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh; ông Nguyễn Khắc Bình, đại diện Vụ Đại học và Sau Đại học, Bộ Giáo dục và Đào tạo.

Sau khi nghe nghiên cứu sinh Nguyễn Phú Lợi trình bày tóm tắt luận án, nhận xét của các thành viên trong Hội đồng, nghiên cứu sinh trả lời các câu hỏi, Hội đồng đã thảo luận và thống nhất một số ý kiến đánh giá sau đây:

Việc nghiên cứu sinh Nguyễn Phú Lợi lựa chọn đề tài *Tổ chức xứ, họ đạo Công giáo ở đồng bằng Bắc bộ đến trước Cách mạng tháng Tám 1945* làm luận án tiến sĩ Triết học, chuyên ngành Tôn giáo học có ý nghĩa cả trên phương diện khoa học và thực tiễn. Sự nghiên cứu này giúp nhận thức đầy đủ, toàn diện và sâu sắc hơn về tổ chức xứ, họ đạo - một đặc điểm mang tính bản chất của Công giáo, từ đó góp thêm luận cứ khoa học xác đáng cho việc đề ra những giải pháp phù hợp về công tác quản lí của hệ thống chính trị đối với tổ chức này nhằm phát huy

những mặt tích cực, hạn chế mặt tiêu cực, tạo điều kiện để đồng bào Công giáo sống "tốt đời, đẹp đạo".

Luận án đã giới thiệu làm rõ về tổ chức xứ đạo trong Giáo hội Công giáo; về quá trình hình thành và phát triển của tổ chức xứ, họ đạo Công giáo ở đồng bằng Bắc Bộ trước Cách mạng tháng Tám 1945, do nhiều giáo đoàn truyền giáo thiết lập, trải qua các giai đoạn lịch sử gắn với những bước thăng trầm của quá trình du nhập và phát triển đạo Công giáo vào Việt Nam; về quá trình hình thành tổ chức xứ, họ đạo đã đưa tới sự ra đời các làng Công giáo-một loại hình làng xã mới, vừa mang những đặc trưng của người Việt truyền thống, vừa có những nét riêng về cấu trúc, thiết chế chính trị, xã hội, tôn giáo và sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng.

Luận án đã phân tích làm nổi bật các đặc điểm cơ bản của xứ, họ đạo và tổ chức xứ, họ đạo ở đồng bằng Bắc Bộ trước Cách mạng tháng Tám 1945. Đó là lấy đơn vị làng xã làm cơ sở, dựa vào tổ chức gia đình, dòng họ để xây dựng và phát triển; đa dạng về tên gọi, loại hình với cấu trúc nhiều tầng bậc; đan lồng vào thiết chế chính trị-xã hội để tồn tại và phát triển; là một cộng đồng tôn giáo có tính cố kết cao và khép kín; lấy giáo dân làm chủ thể cho việc sống đạo, giữ đạo và phát triển đạo.

Luận án đã làm rõ cơ cấu tổ chức của xứ, họ đạo Công giáo ở đồng bằng Bắc Bộ trước Cách mạng tháng Tám 1945: từ bộ phận cai quản coi sóc và mục vụ; ban hành giáo xứ, họ đạo; đến Hội đoàn Công giáo và giáo dân trong xứ, họ đạo.

Luận án đã nêu bật được vai trò của tổ chức xứ, họ đạo trên các phương diện: sinh hoạt tôn giáo, lối sống đạo của giáo dân; các vấn đề về kinh tế, chính trị-xã hội; giáo dục và sinh hoạt văn hóa; tập quán và tâm lí của giáo dân.

Từ nghiên cứu thực tế, luận án đã khái quát rút ra các kết luận có cơ sở khoa học, nhiều nhận xét có giá trị cao về mặt nhận thức cũng như thực tiễn, rất cần được khảo cứu để phục vụ cho quá trình hoàn thiện chính sách đối với tôn giáo, nhất là đối với đạo Công giáo.

Một số nhận xét đề nghị, để tăng thêm chất lượng nghiên cứu, luận án nên so sánh tổ chức xứ, họ đạo ở đồng bằng Bắc Bộ với tổ chức xứ, họ đạo Công giáo ở khu vực Nam Bộ và các khu vực khác trong cả nước, đồng thời nên trình bày thêm về những vấn đề có liên quan đến vấn đề tổ chức xứ, họ đạo hiện nay và rút ra những bài học cần thiết.

Sau gần 4 tiếng đồng hồ làm việc khoa học và nghiêm túc, Hội đồng đã bỏ phiếu thông qua luận án với 100% số phiếu tán thành, trong đó có 6/7 phiếu xếp loại xuất sắc, đề nghị công nhận học vị tiến sĩ Triết học, chuyên ngành Tôn giáo học cho nghiên cứu sinh Nguyễn Phú Lợi./

PV